

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus III. Qualis debeat esse executio operis injuncti?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

mosynam dederit, &c. dubitari potest, an eandem etiam lucrari possint Clerici, Religiosi exempti, & advenæ?

1448 *R.* i. Tales indulgentias etiam lucrari posse Clericos. Nam Clerici in favorabilibus sub populo comprehendi, non est dubium; sunt enim præcipua pars populi Christiani, ut dicitur *c. duo sunt*; 2. q. 2. licet secus sit in odiosis, per *c. si sententia* de sentent. excommunic. in 6. at indulgentiæ inter favores veniunt, ergo. Et hoc etiam dicendum de Religiosis, etiam exemptis. Nam & hi nomine *Clericorum* veniunt in dispositione favorabili; quod etiam procedit, licet tales indulgentiæ concessæ sint ab Episcopo, à cujus jurisdictione exempti sunt, ut rectè docet Castropal. P. 4. tr. 24. D. unic. p. 3. n. 14. Nam exemptio, quæ in illorum favorem facta est, non debet in eorum detrimentum eedere; ita Suarez cit. d. 52. f. 1. n. 10. Layman l. 5. tr. 7. c. 1. n. 5. & alii.

1449 Quoad advenas pariter dicendum est, & illos lucrari posse talem indulgentiam, etiam ab Episcopo concessam hominibus, vel populo talis civitatis. Nam sicut in his, quæ specialiter respiciunt commodum talis populi, legibus etiam onerosis subduntur advenæ, ut diximus l. 1. tit. 2. Sic & favoribus. Ita Barbof. p. 3. de offic. & potestate Episcopi allegat. 88. n. 28. Layman cit. & alii. Nec obstant ea, quæ diximus supr. à n. 1446. Hæc enim intelligenda sunt de concessione indulgentiæ per viam juridicæ absolutionis; non autem merè per solam donationem, quæ sit purâ satisfactio, quod est mera gratia.

1450 Si quæras, an etiam ipse Episcopus, vel Pontifex omnibus Christi fidelibus, vel exercentibus præscripta opera concessas à se indulgentias, lucrari possit? *R.* quòd sic; nam & ipse est pars talis communitatis, capax bonorum communium, etiam favorabiliter obvenientium; nec in dato casu in se exercet jurisdictionem coactivam, sed voluntariam, secundum quod continetur in toto, in cujus favorem disponit; ita Suarez cit. d. 52. f. 1. à n. 14. Azor p. 2. l. 3. c. 55. q. ult. & alii, his positis:

ARTICULUS III.

Qualis debeat esse executio operis injuncti?

1451 **C**um in concessione indulgentiarum injungantur communiter quedam ope-

ra, à lucraturo indulgentiam præstanda v. g. jejunium, Ecclesiæ unius, vel pluri-um visitatio, ibidem oratio, elemosyna, confessio, communio &c. Quæstio est, qualiter ea implenda sint, ut indulgentiarum consecutio, quantum ab illis pendet, subsequatur. Quæ in re communis tener, executionem operis injuncti esse conditionem ita necessariam, ut, si tale opus omitatur, etiam ob impotentiam, indulgentiam non consequaris. Nam concessum sub conditione, vel certa forma, hæc non secuta, nihil operatur, ut constat ex dictis l. 4. tit. 5. de Condit. op. posit. Verùm hoc sic intelligendum venit, ut non procedat 1. si in concessione exprimatur; indulgentiam nihilominus concedi, si qui sint impediti, opus injunctum exequi, 2. nisi omisio foret rei, vel circumstantiæ tam levis, ut eâ etiam omisâ moraliter, seu judicio prudentum, seu communi hominum usu censeretur totum opus positum. V. Suarez. d. 52. f. 5. n. 3. Layman tr. 7. c. 6. n. 3. Bonacin. cit. D. 6. q. 1. p. 5. n. 20. & alii.

Cum autem indulgentiarum concessio sit libera concedentis donatio, non est dubium, quòd opus injunctum possit exigere sub iis qualitatibus, quæ sibi ad finem intentum videbuntur deservire, & nolle illam facere, nisi opus taliter fiat. Ex hoc sequitur, posse illum indulgentias concedere sub conditione operis, etiam interm; qualiter sit cum agonizantibus (qui nec ore, nec alio externo signo possunt edicere sacrosancta nomina JESUS & MARIA, vel alios affectus) indulgentiæ plenariæ conceduntur, sic corde, & animo ea invocent. Supponendum præterea, non esse dubium, opus injunctum (v. g. Ecclesiæ visitationem) non debere in executione aliud esse, quàm honestum & religiosum, ut dicitur in Extravag. *Unigenitus*, ibi: *devotionis*; & Extrav. *quemadmodum* h. t. ibi: *reverenter*: unde necessarium est, quòd fiat ex intentione colendi DEUM, vel in se, vel in Sancto, propter ejus festivitatem, vel honorem indulgentia concessa est; Sic Navarr. in c. *Si quando*, de Consecrat. dist. 1. c. 6. §. 14. quamvis sufficiat intentio *virtutalis*, nimirum ea, quæ virtute suâ, seu implicitè contineat alteram, qualis est v. g. visitare Ecclesiam eo fine, quo id exigit indulgentiam largiens.

Quæres 1. an exigatur, ut opus injunctum

ctum (v.g. jejunium, Ecclesiæ visitatio &c.) fiat in statu gratiæ? R. etsi concedens indulgentias id possit exigere, nunquam tamen præsumi eum id exigere, nisi exprimat. Tum, quia foret conditio valde dura; pauci enim cum solatio id agere possent, anxii, num in eo statu sint? tum quia opus injunctum non exigitur titulo meriti, vel satisfactionis, sed potius exercendi opus virtutis, ad quod concedentes indulgentiam, fideles inducere volunt, ut notat Suarez cit. l. 5. à n. 9. Bonacin. cit. q. 1. p. 5. n. 10.

1454 Quæres 2. an sufficiat opus injunctum (v.g. jejunium) licet extrinsecè vitietur ab aliqua circumstantia? Negat Navarrus de indulg. not. 19. & 32. affirmat Suarez cit. D. 52. §. 6 à n. 2. Pontifex enim indulgentiam concedere potest, solum sub conditione operis de se boni, bonitate morali fundamentaliter, seu materialiter, liberè facti; ergo esto tale opus extrinsecè vitiatum sit, si tamen executioni detur, ponitur totum, quod pro conditione exigitur; ergo esto extrinsecè vitiatum sit, donatio talis conditionata subsistet. Quoties autem Pontifex concedit indulgentias sub conditione operis boni v.g. *jejunii* præter hoc opus bonum bonitate morali, materialiter tali, liberè positum, aliud exigere præsumi non debet. Nam gravamen pro consecutione indulgentiarum impositum strictam habet interpretationem. Hanc in aliquo sequitur Layman, qui l. 5. summa tr. 7. c. 6. n. 3. docet, sufficere, si ponatur opus injunctum, licet extrinsecè vitiatum, si nihilominus conducat ad finem, præcipuè intentum, qualiter contingit in dando subsidio pecuniæ pro bello contra hostes Christiani nominis; non autem secus; ut si injunctum sit ex fine placendi DEO, qualiter evenire vult, cum injungitur jejunium, oratio, si in illo te inebriasti, in ista planè distractus fuisti.

1455 Verum, etsi hoc quoad primam partem omnino verum sit; quoad secundam tamen videtur admitti non posse, ut rectè observat Castropalaus p. 9. n. 7. si enim opus injunctum sit absolute jejunium, hoc, licet adjunctam habeat circumstantiam ebrietatis, non perdit suam moralitatem materiale, quam habet in se, ratione cujus DEO placere potest, licet non placeat ratione ebrietatis. Hinc, licet conditio, quæ consistit in injuncto opere ali-

Tom. 7.

quo præstando, debeat esse opus bonum ex genere suo; non tamen officit, si sit indifferens in individuo; cum etiam ex illo nasci possit fructus per jubilæum intentus.

Quæres 3. An requiratur opus injunctum fieri ex formali intentione indulgentias obtinendi? R. requiri quidem aliquam voluntatem eas lucrandi (cum concessio indulgentiæ sit gratuita donatio, quæ non operatur, nisi acceptata, & actus jurisdictionis voluntariæ, quæ non exercetur, nisi in volentem) sufficere tamen virtuale & habituale, quod quis velit media salutis suæ spirituali conducentia; aliàs enim indulgentia concedi non possit sensibus destituta, & animam agentis, cum extremum ungitur. V. Suarez cit. D. 56. l. 1. n. 7. Layman cit. l. 5. tr. 7. c. 6.

Quæres 4. An opus injunctum exequendum sit ab ipso lucrante indulgentiam? R. esse, quando est actio personalis, v.g. confessio, jejunium, Sacramentorum perceptio &c. Secus si est actio, quæ versatur solum circa quasdam res extrinsecas, qualis est largitio elemosynæ, nisi concedens aliter præscripsit; ita Suarez cit. D. 52. l. 7.

Quæres 5. An opera, pro certo die præscripta, illo ipso peragenda sint, quo mandantur? R. affirmative ex Sanctarello cit. c. 7. cum peragi debeant juxta formam præscriptam, quæ importat conditionem. Unde non est locus illi axiomati dicenti, *nihil referre, quid de æquipollentibus fiat*, ut dicitur L. *fin. ff. Mandati*, quia dispositio est conditionalis, sub conditione tempore determinato præfixa. Excusant tamen aliqui, si *per oblivionem* determinato die præscriptum opus factum non esset, & intra tempus durantis Jubilæi suppleretur, ducti receptâ glossâ in L. *Tolle pactum. ff. de pactis*, dicente: *pro tacite statuto habendum esse id, quod verosimiliter statutum fuisset, si à statuyente questum fuisset.*

Quæres 6. An requiratur, quod opera præscripta fiant ordine, quo enumerantur in bulla Jubilæi: R. negative, unde, licet dicatur: qui *visitaverit Ecclesias, jejunaverit, elemosynam dederit, &c.* non est necesse visitationem illam fieri ante jejunia, & sic de aliis, ut notat Layman cit. c. 8. n. 7. Nam restrictio *ad illum Ordinem*, quem verba exprimunt, minus conveniens est dispositioni tam favorabili, cujus intentio salvatur, si re ipsâ præstentur opera inibi

Te 2

præ-

præscripta, quocunque die, ac ordine intra tempus durantis indulgentiæ, vel Jubilæi, quando non requiritur dies determinatus, ut exprimitur in triplici jejunio.

1460 Quæres 7. an, si non exprimat in Bulla, quod opera præscripta debeant esse *non debita ex alio titulo*, satisfiat per jejunium v. g. licet aliàs (vel propter quadagesimam, in qua concessum est tale jubilæum, vel propter quatuor tempora, aut vigiliam tunc incidentem) sit debitum? R. affirmativè; quia, ut dicemus inferius in concessione indulgentiæ, vel jubilæi, quæ continent onus, benignior interpretatio est; ita Layman cit. n. 13.

1461 Quæres 8. an jubilæum concessum uni Provincia, lucrari valeant etiam advenæ, ac peregrini? Responsio affirmativa, tanquam probabilior, deduci potest ex dictis à n. 1447. cum enim teneantur legibus localibus, seu statutis in speciale bonum talium locorum conditis; eo ipso secundum juris regulam specialibus etiam eorum commodis frui poterunt, per regulam 55. in 6. præsertim, cum id jure communi definitum sit, cui, nisi aliud exprimat Pontifex, se conformare censetur. Ubi tamen nota, non requiri, quod opera præscripta, *omnia fiant in eo loco, ubi jubilæum extraordinarium promulgatum est*. Nam de hoc nihil in concessione jubilæi cautum est, consequenter, cum versemur in materia valde favorabili, id exigendum non est. Ex quo sequitur, si Lincii v. g. promulgatum est Jubilæum, te habitante Lincii; postquam ibidem visitasti Ecclesias designatas, & orationem debitam persolvisti, posse te jejunia, largitionem elemosynæ, confessionem, & communionem peragere etiam extra Lincium, quovis alio loco; Sic Layman cit. c. 8. n. 11. Et ratio est, quia favor jubilæi est *personalis*. Et ideo advena, vel peregrinus, qui venit ad aliquem locum, durante inibi hoc jubilæo, potest lucrari omnes indulgentias, & favores, si designatas ibi Ecclesias cum oratione debita visitavit, licet hoc absolute discedat, & opera reliqua alibi peragat. Hæc enim tali loco alligata non sunt.

ARTICULUS IV.

De Jubilæo anni Sancti.

1462 **P**ro resolutione not. 1. inter *Remissiones* in lege gratiæ, de quibus agitur h. t.

comprehendi etiam jubilæa, imitatione anni Remissionis in lege veteri, de quo Numerorum ult. & Levit. 25. ac 27. *Jubilæum* enim apud Hebræos olim significabat annum quinquagesimum Remissionis, quo servis donabatur libertas, relaxabantur delicta prædia divendita revertebantur ad antiquos possessores, exules in patriam, & libertatem pristinam redibant. Usum jubilæi etiam in lege gratiæ antiquissimum esse multis probat Henriq. de Indulg. c. 15. & alii.

Not. 2. inter *Indulgentias*, & *Jubilæum*, 146 ex communi Doctorem sensu esse hanc differentiam, quod *jubilæum*, ultra indulgentias contineat aliquas facultates, ut absolvendi reservatis, dispensandi, vel commutandi vota, relaxandi juramenta, &c. ut notat Suarez d. 50. l. 4. n. 8. quem citat, & sequitur Castropalaus p. 4. tr. 24. D. unicâ, p. 12. n. 7. & alii communiter; & Gobat de Jubilæo c. 1. dicens: hanc vocem *Jubilæum*, simpliciter, & absolute prolata, communiter usurpant pro favore, quo præter indulgentiam plenariam conceditur facultas commutandi vota, & absolvendi tum à censuris, tum casibus reservatis. Nec enim, inquit Gobat cit. n. 2. legi ullam bullam, in qua Pontifex dicat, se concedere Jubilæum, & non simul concedat *tacite* prædictas facultates, exceptâ solâ Bullâ antiquissimâ Alexandri III. de Jubilæo Compostellano, in qua non datur potestas commutandi vota; ergo communiter usurpatur pro dictis facultatibus.

Ex hoc infert Gobat n. 4. si quo casu 146 Pontifex alicui communitati absolute diceret: *concedo tibi Jubilæum*, illam communitatem hoc ipso sibi prudenter persuadere, se, præter indulgentiam plenariam, habere potestatem eligendi confessarium, qui à censuris & reservatis casibus omnibus absolveret, & vota commutaret, quod videtur intelligendum, nisi aliqua vel expresse reservarentur; vel ex communi, & probato stylo in ejusmodi concessionibus reservari solerent, licet non exprimentur. Nam verba intelligenda sunt, ut communiter intelliguntur & usurpantur; ergo etiam hic terminus *Jubilæum* communiter intelligatur de dictis favoribus, prudenter ea communitas pro illis concessam facultatem usurparet. Anteced. patet c. *ex literis* 1. de sponsalibus, ibi: *ad communem verbi intelligentiam recurratur*, si scilicet verba sint obscura.

Not.